

Mikróby, nádory a bioinformatika

Eva Budinská

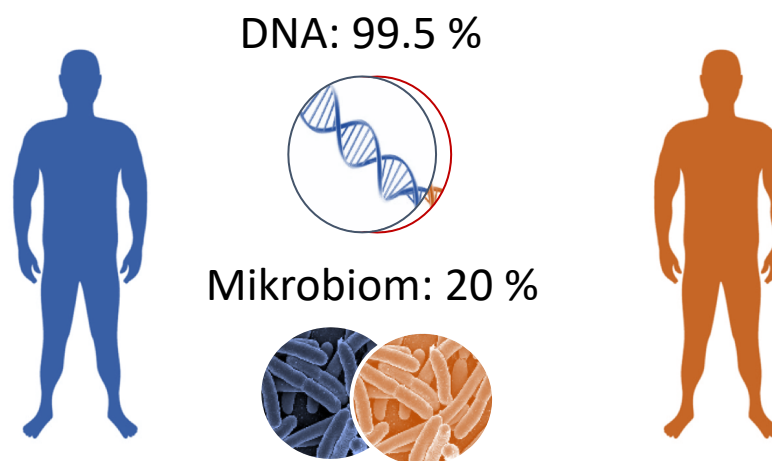
17.2.2020

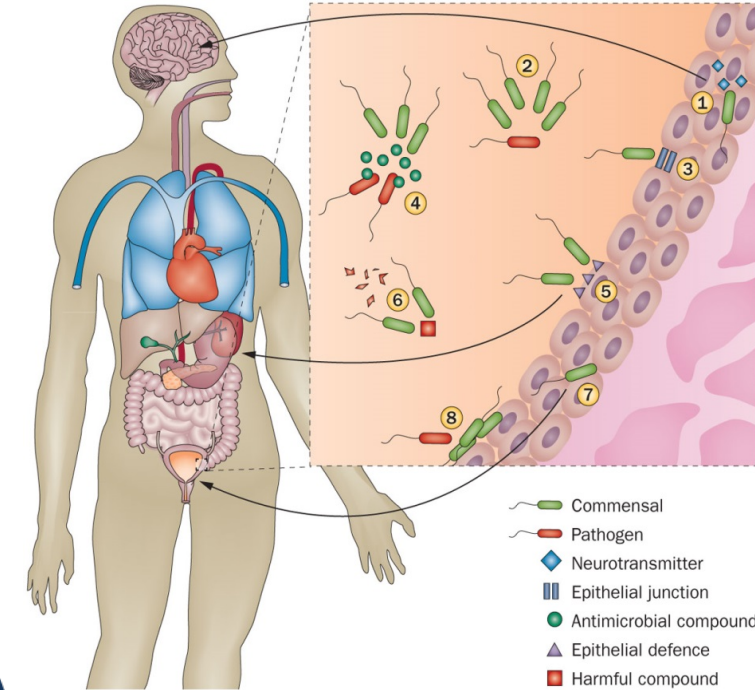
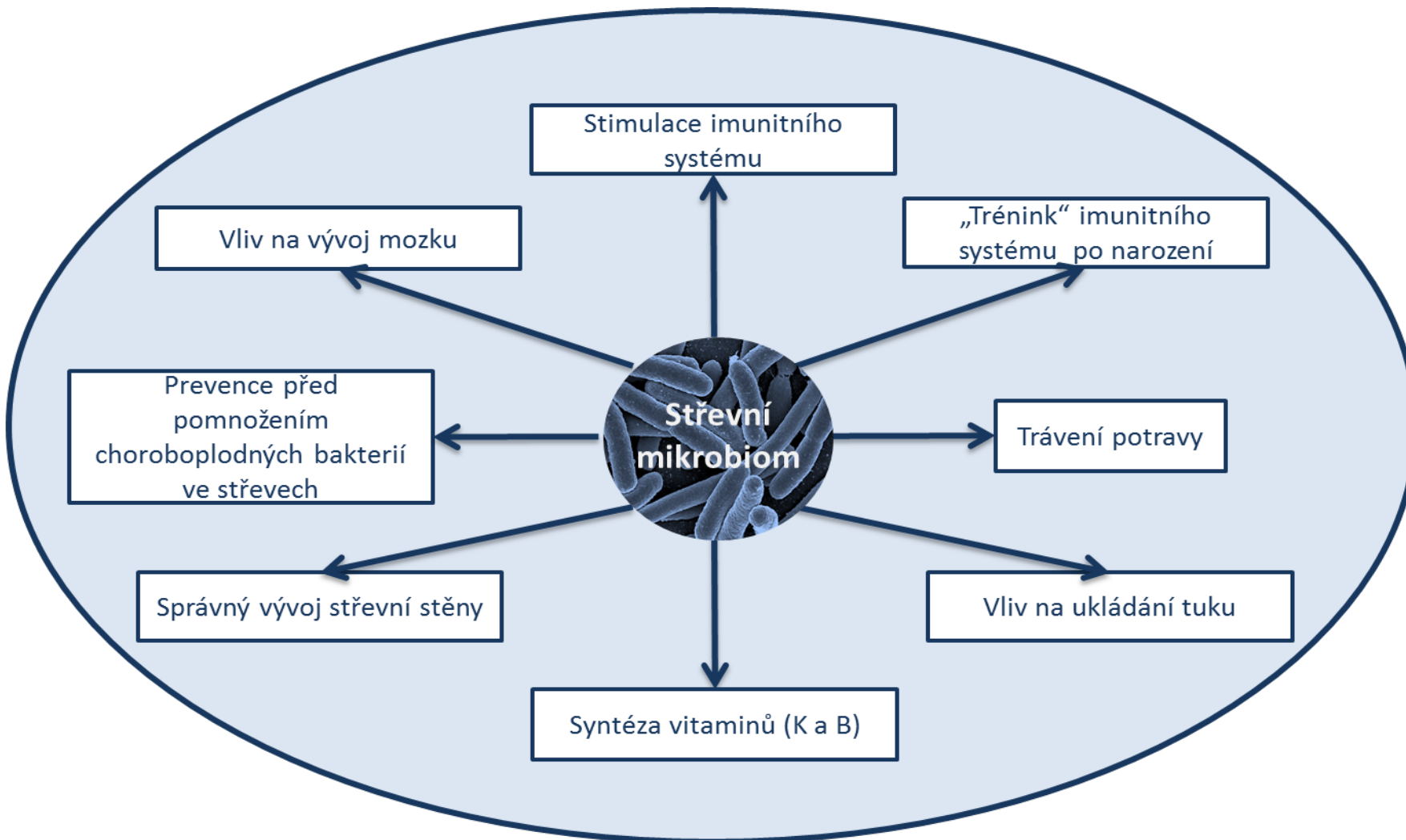
Mikróby a člověk

Mikróby – věděli jste, že?

- Bakterií máme v těle více, než vlastních buněk
- Bakteriální geny převyšují počtem geny lidské 100:1
- Ve střevě žije více než 1000 druhů bakterií
- Na základě mikrobiomu lze identifikovat člověka podobně, jako pomocí otisku prstů
- Každý člověk má individuální složení střevního mikrobiomu, liší se z 80-90%

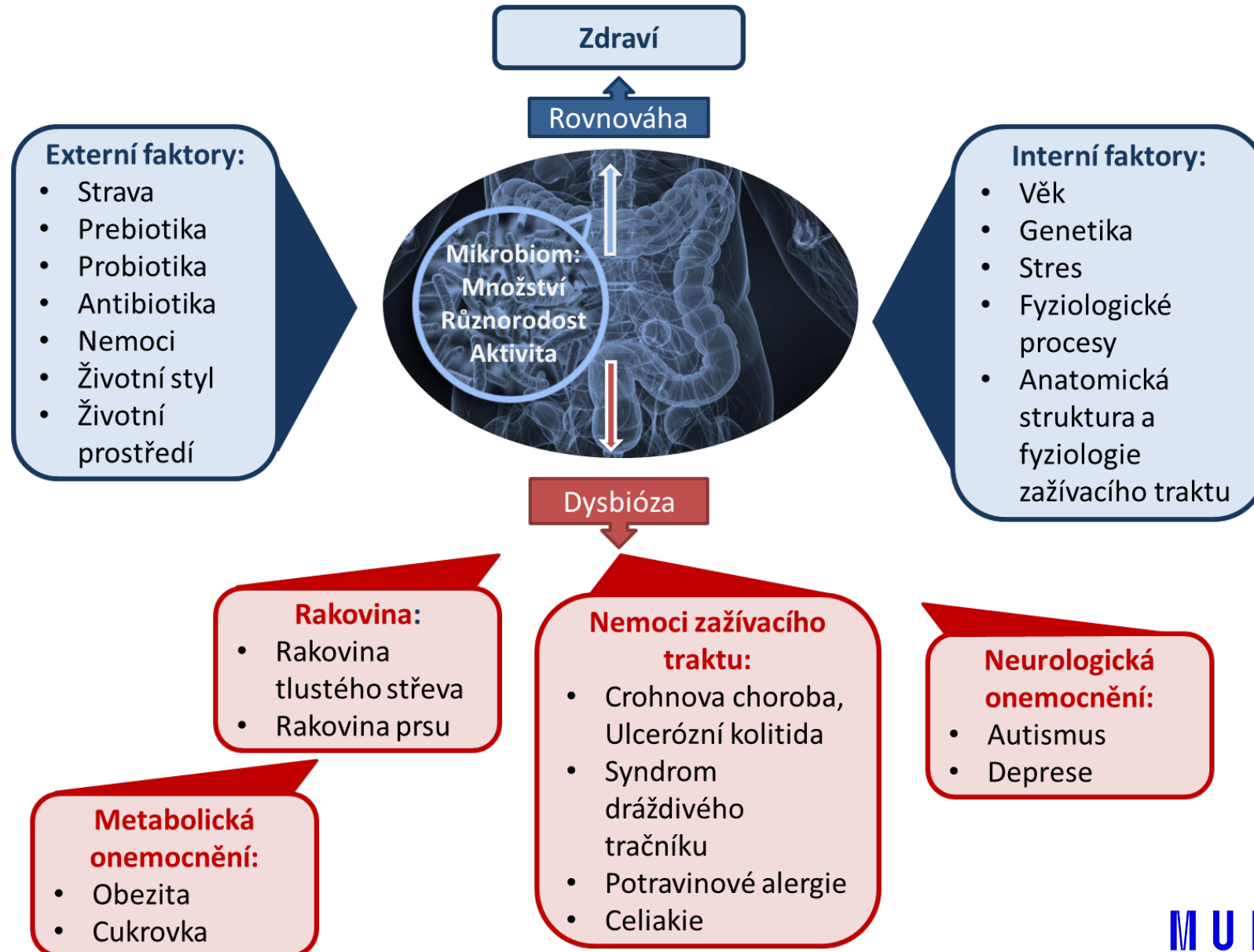

Význam mikrobiomu

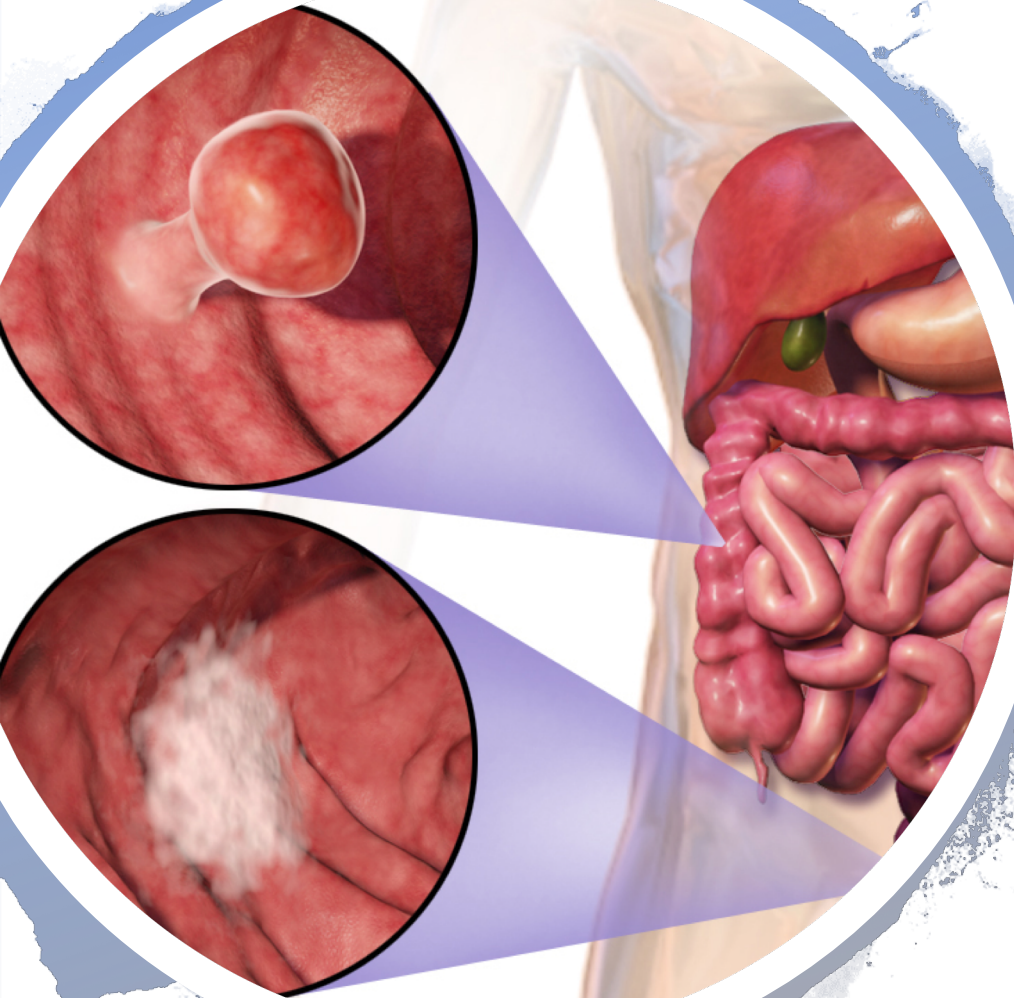

Sommer, F. & Bäckhed, F. Nat. Rev. Microbiol. Publ. Online; 2013

Mikrobiom v nemoci i ve zdraví

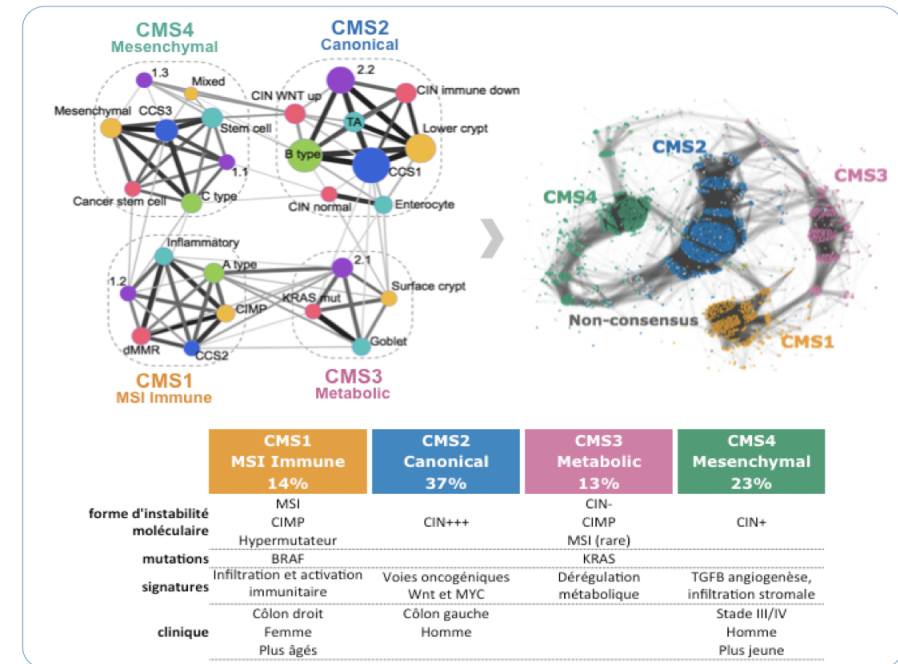
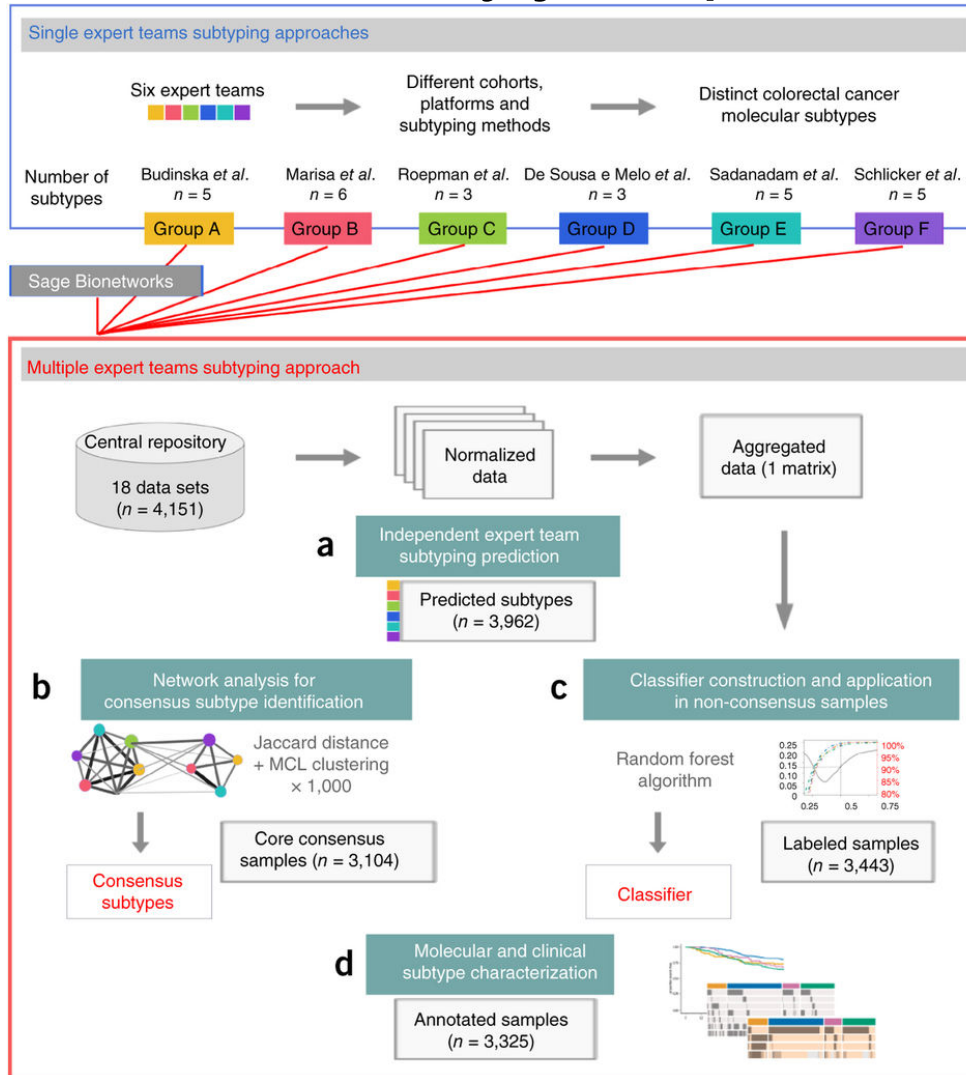

Rakovina tlustého střeva

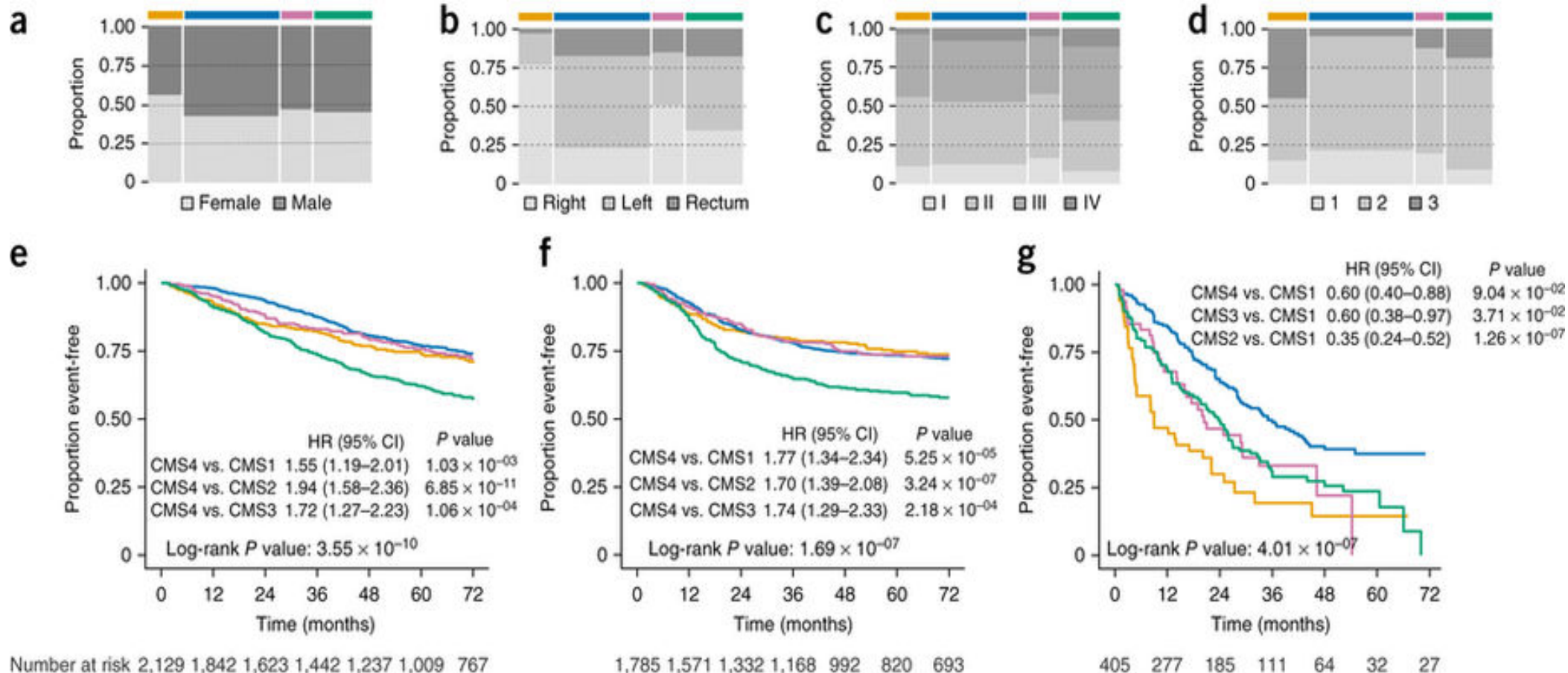

- 2. nejčastější nádorové onemocnění v ČR (3. na světě)
- Velice heterogenní (různorodé)
- Nádory se stejnými klinickými charakteristikami mají úplně jinou odpověď na léčbu

- Řešení se hledají na **molekulární úrovni!**
- Studuje se teda **genom, transkriptom, epigenom, proteom .... nově i mikrobiom nádorů**

Nádory tlustého střeva se liší aktivitou svých genů – rozdíly jsou patrné na molekulární úrovni

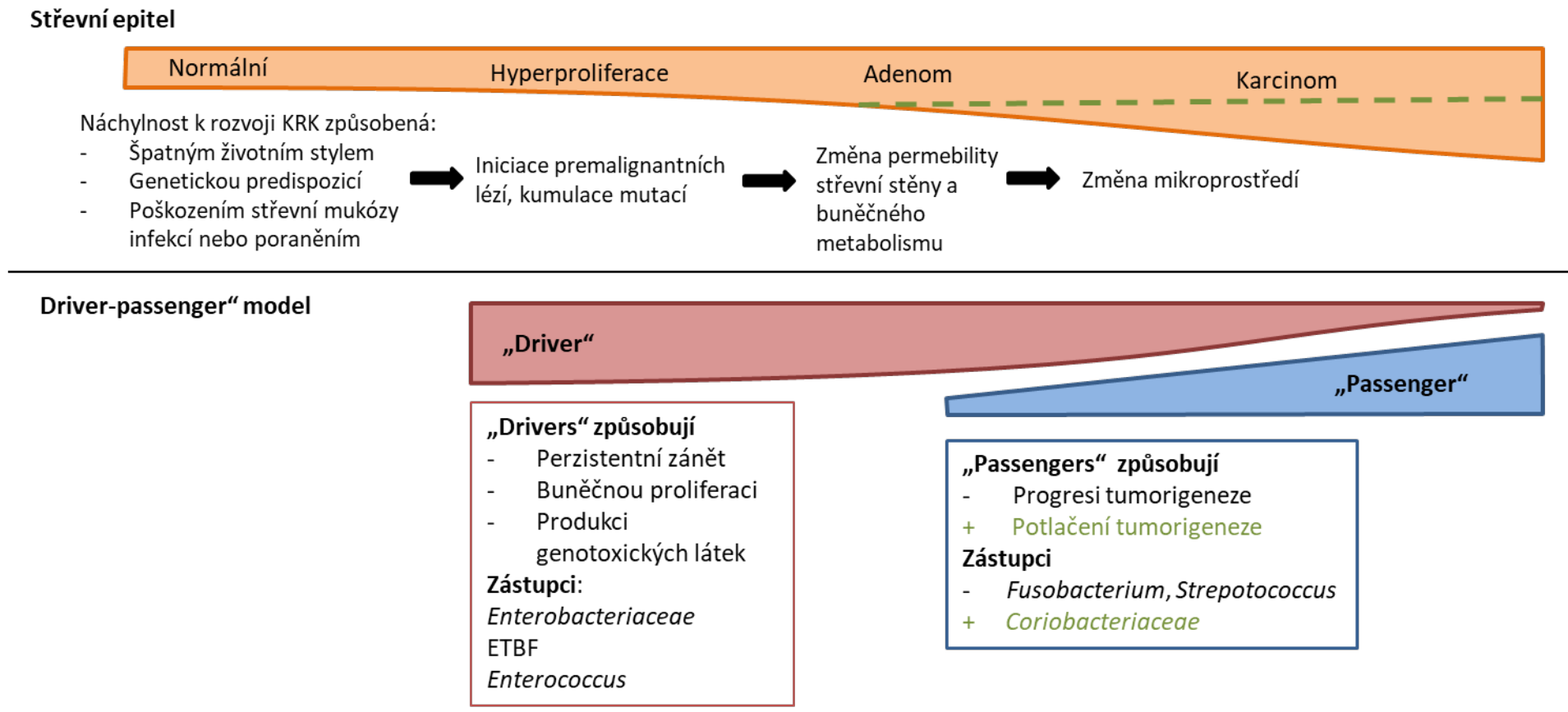
... a také z pohledu přežití pacientů...

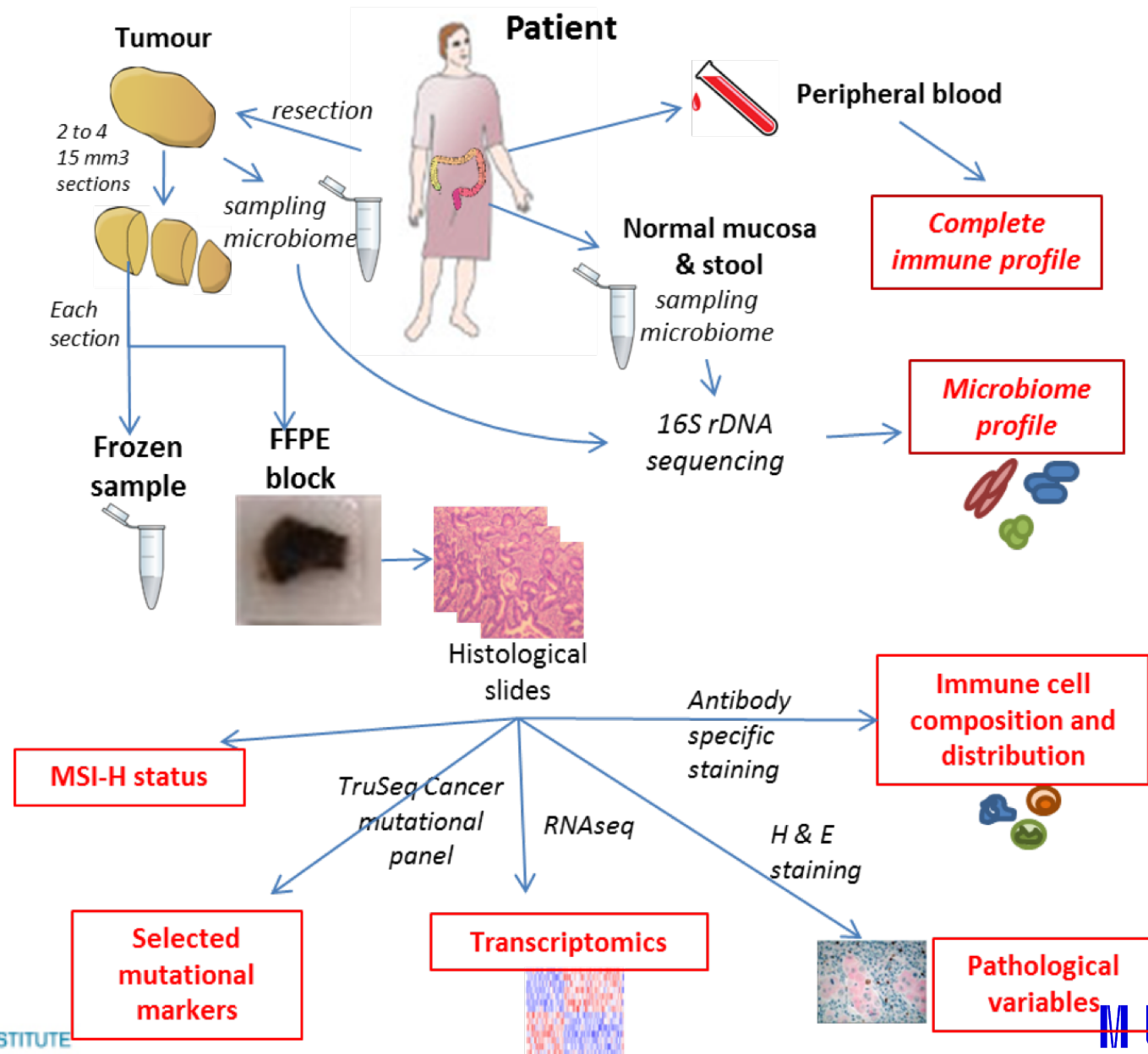

Vliv mikrobiomu na vývoj rakoviny tlustého střeva

Bakteriální „driver-passenger“ model

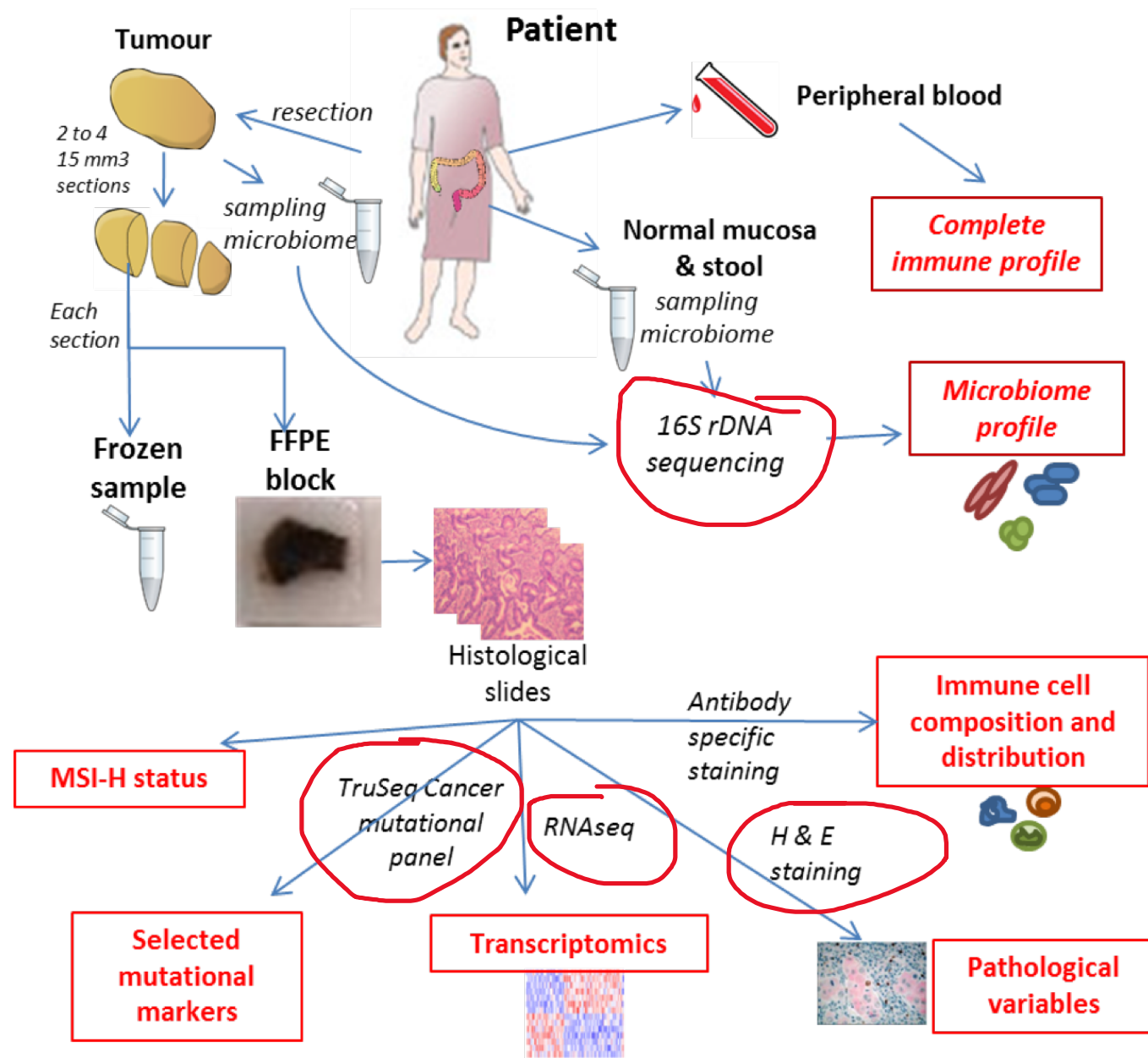

Komplexní pohled na různorodost rakoviny tlustého střeva

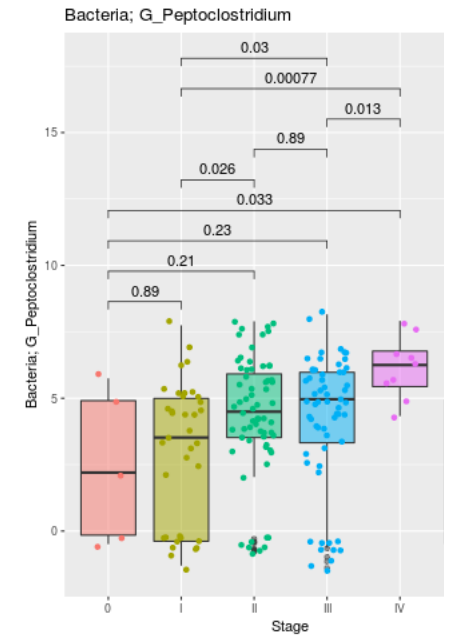
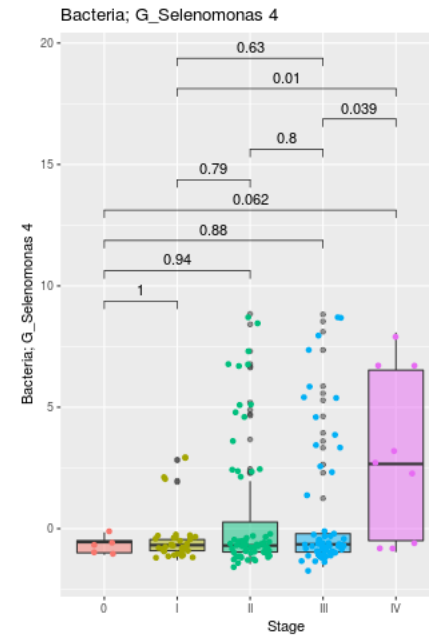
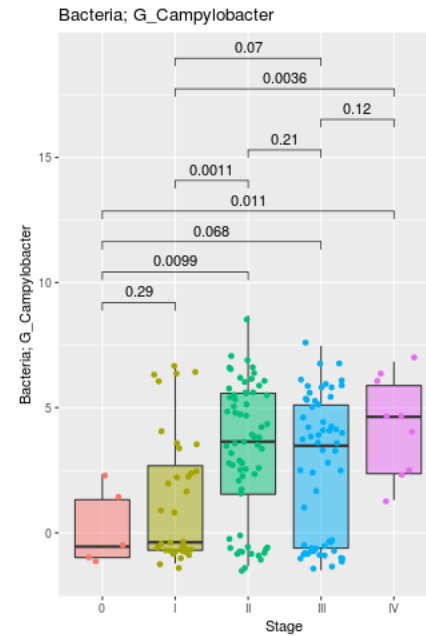
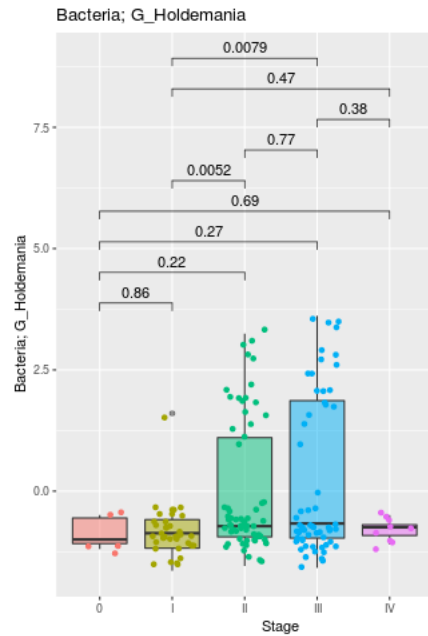
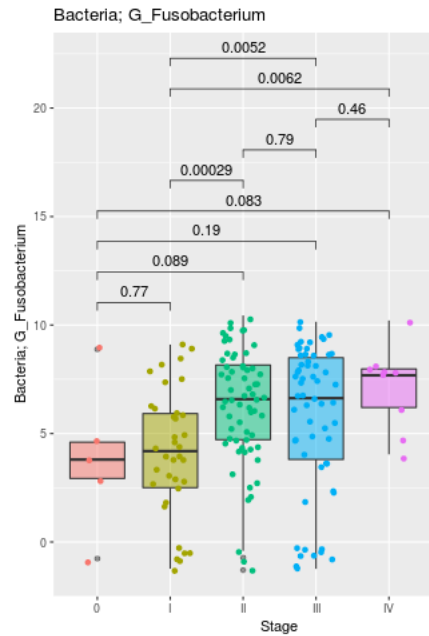

Cíle projektu Střevobiom

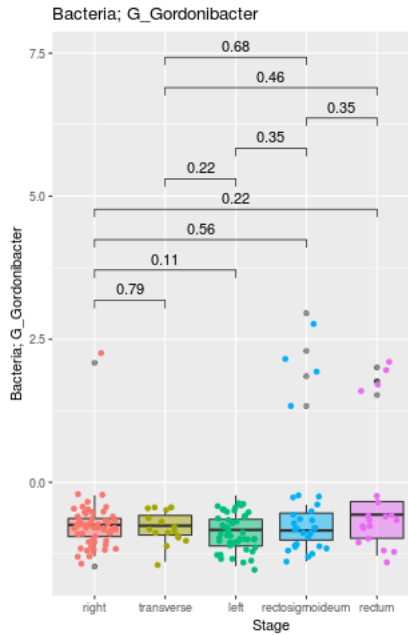
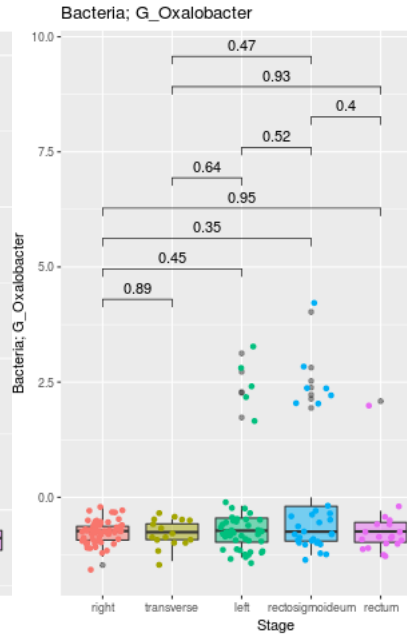
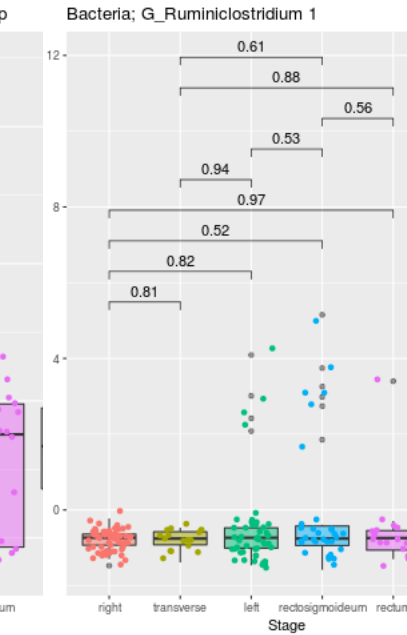
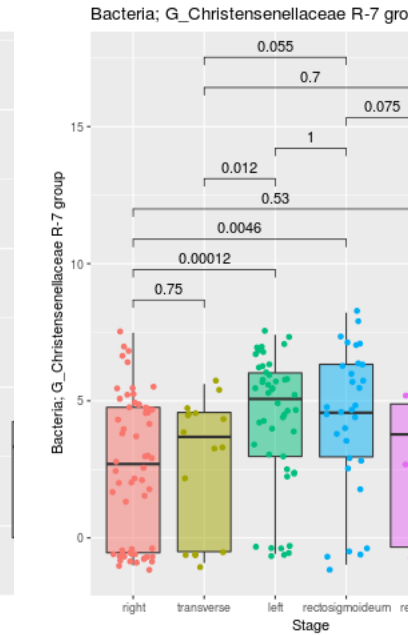
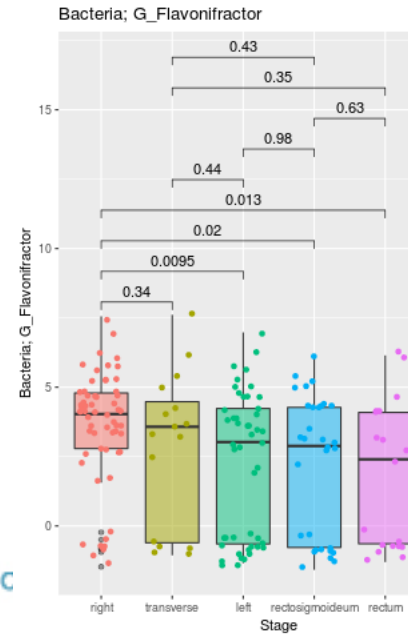
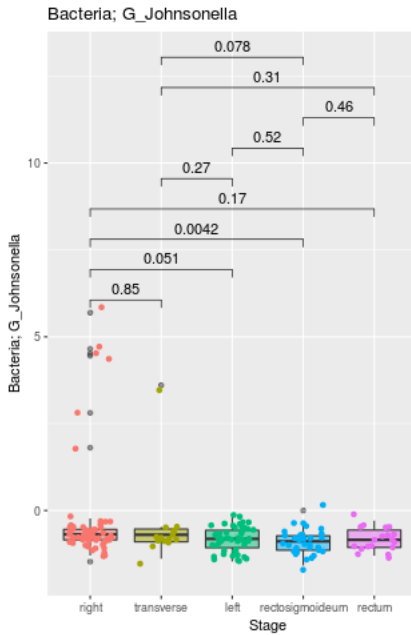
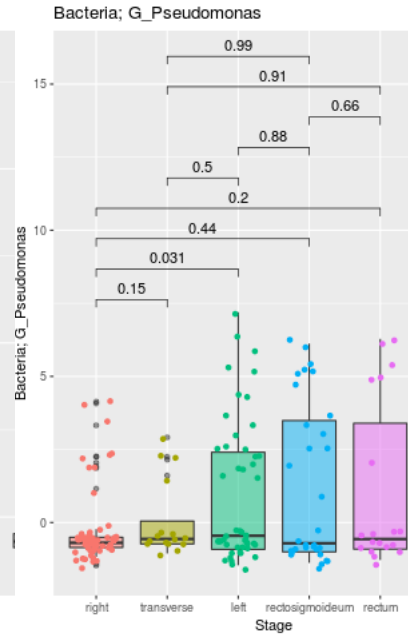
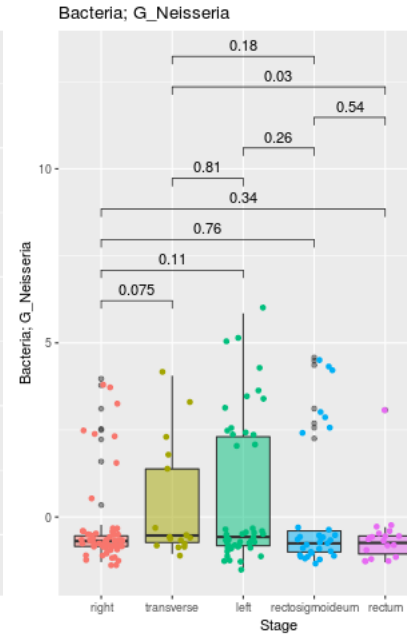
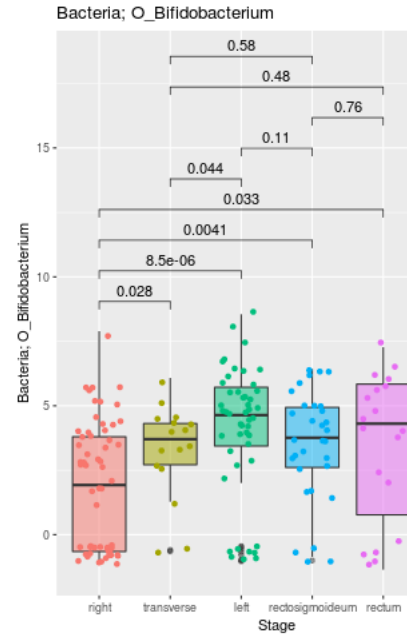
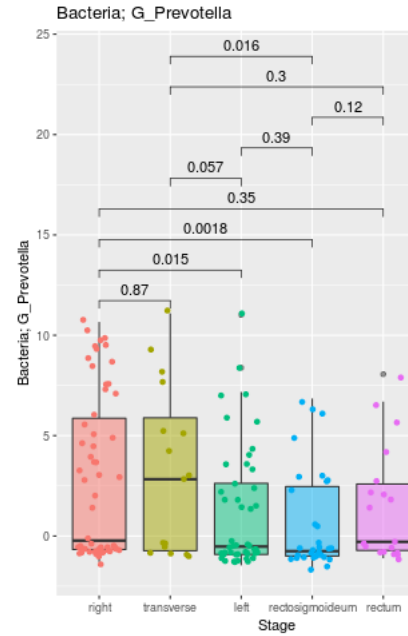
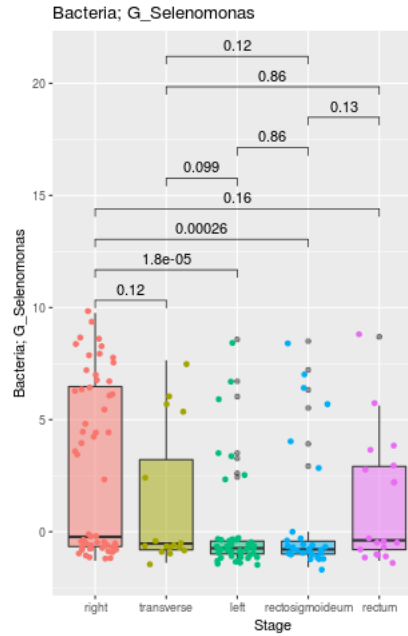
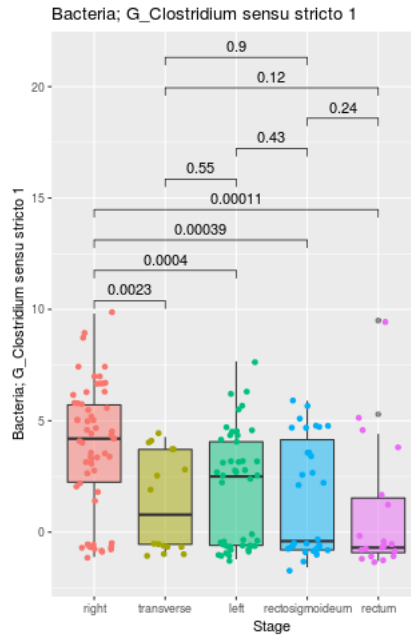
- Zjistit jaký mikrobiom je na nádorech a jak to souvisí s jejich molekulárním profilem, agresivitou
- Definovat nové molekulárně-imunitně-histopatologicko-mikrobiální podtypy

Bakteriální rody se změnou abundance mezi různými nádory různých stadií

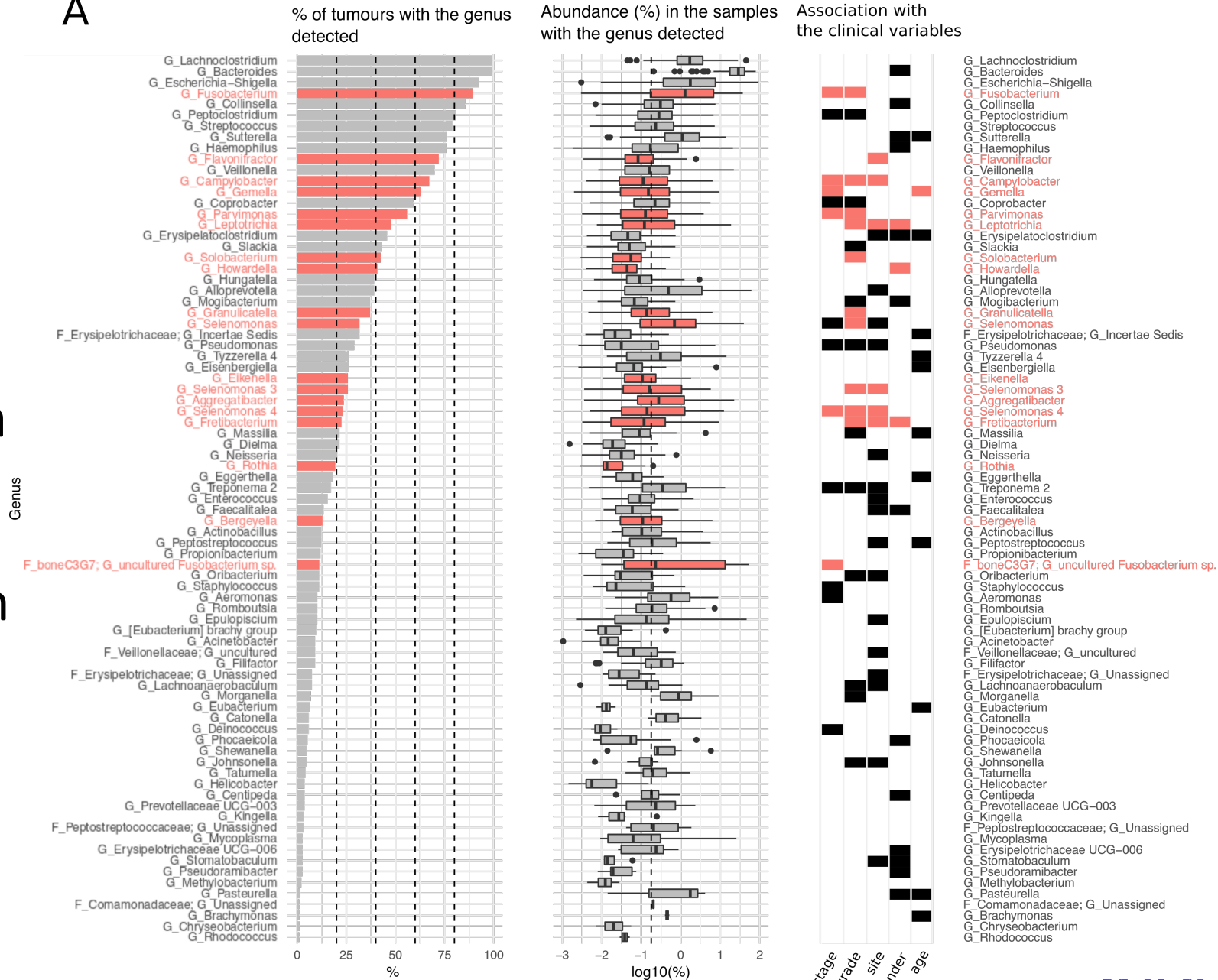

Bakteriální rody a pozice nádoru

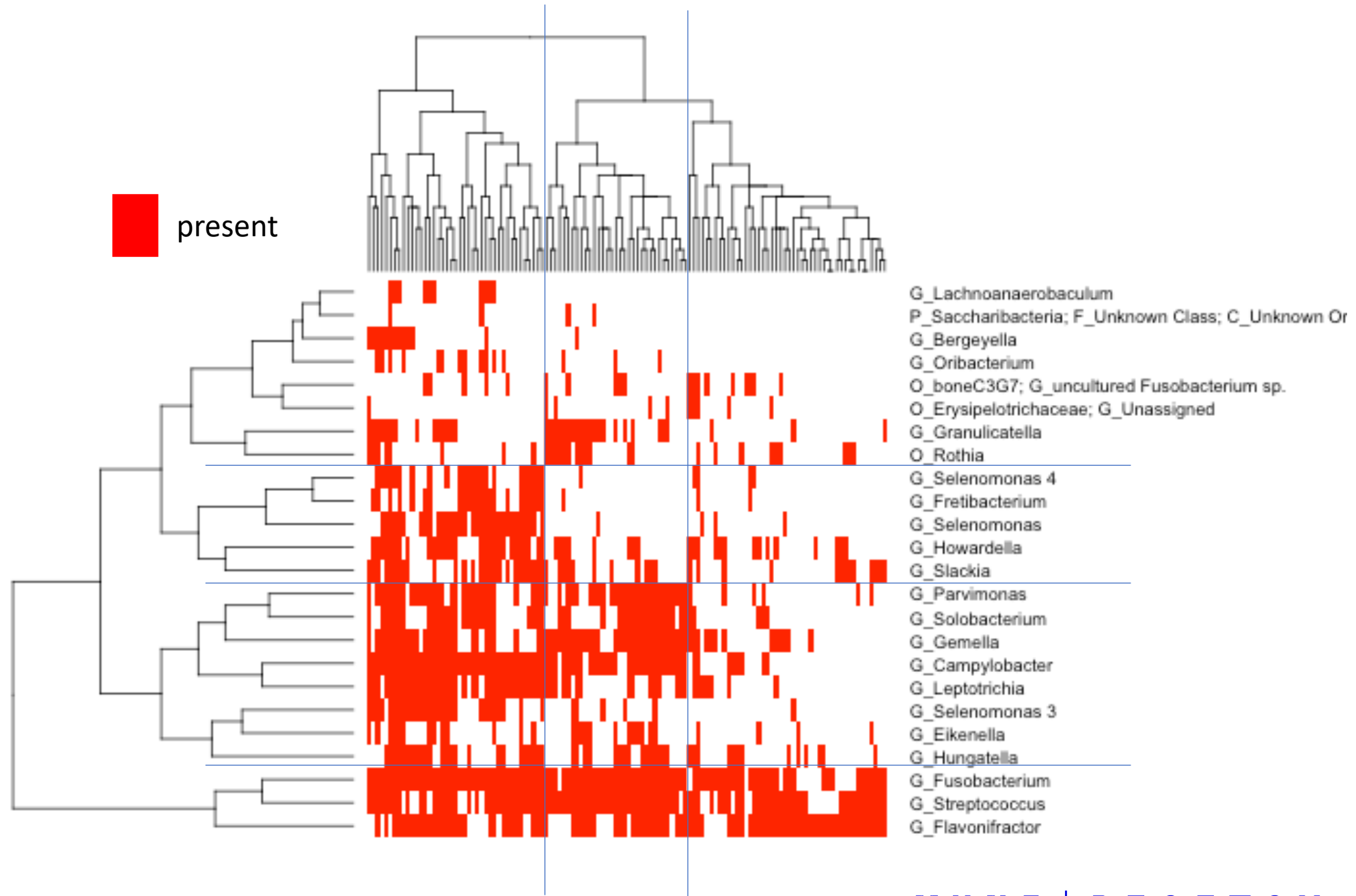

Bakterie významně častěji se vyskytující na nádorech v porovnání se stolicí a jejich asociace s klinickými proměnnými

A

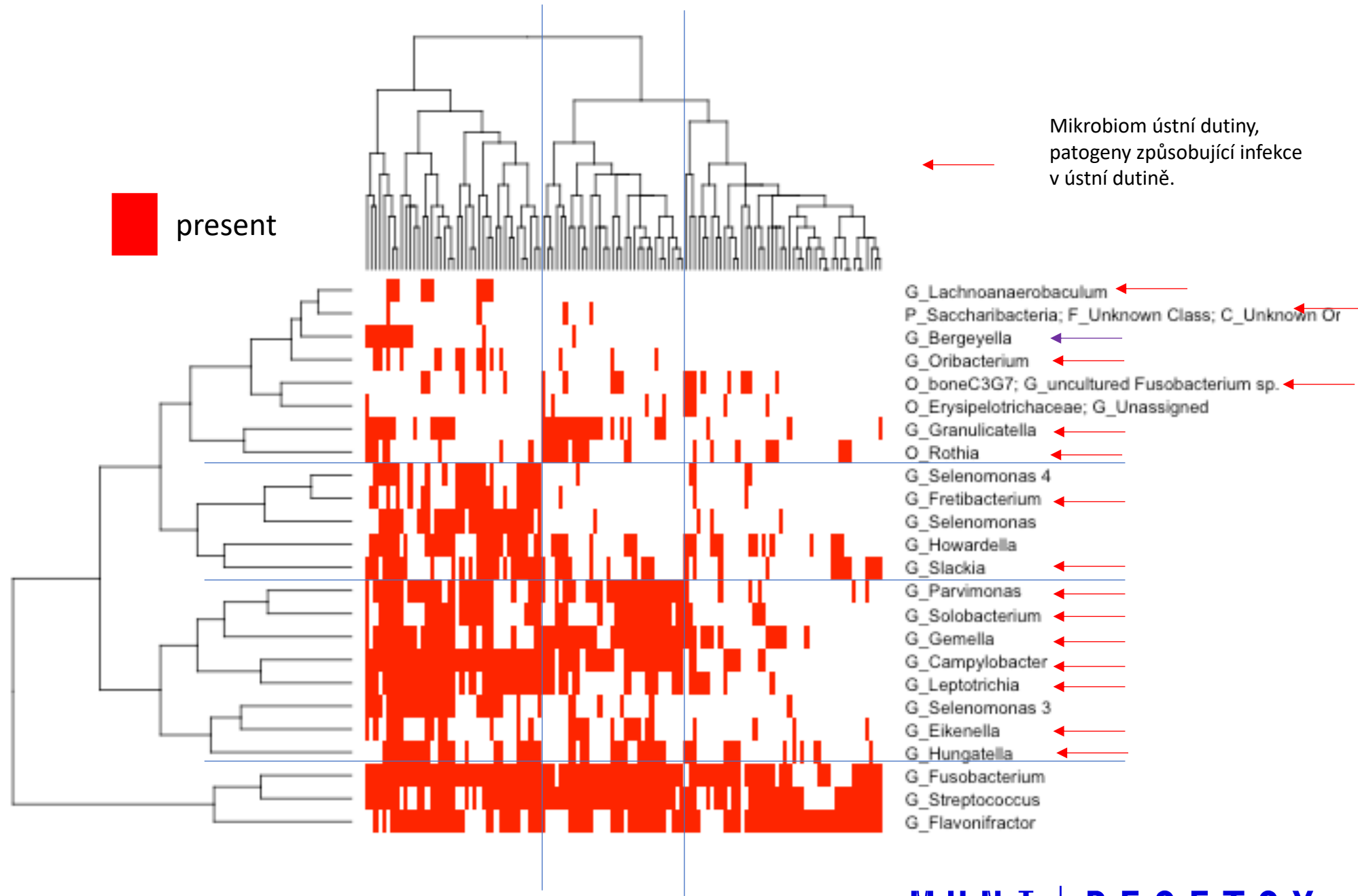

Shlukování nádorů na základě bakterií které jsou na jejich povrchu

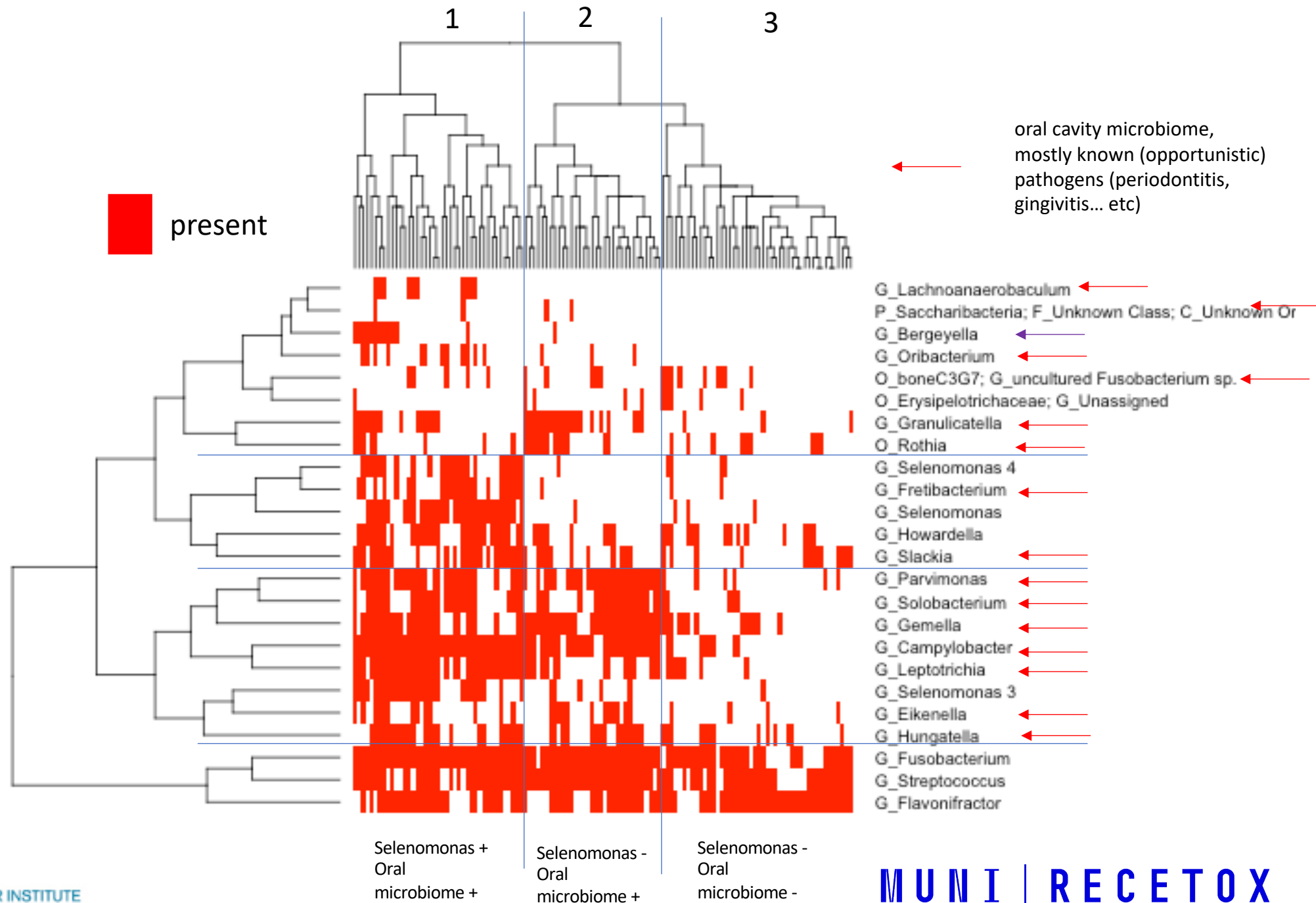

Shlukování nádorů na základě bakterií které jsou na jejich povrchu

Shlukování nádorů na základě bakterií které jsou na jejich povrchu

Jak získáme informaci o druzích bakterií a jejich abundancích v stěrech z nádorů nebo ze stolice?

Klasické způsoby studia mikrobů

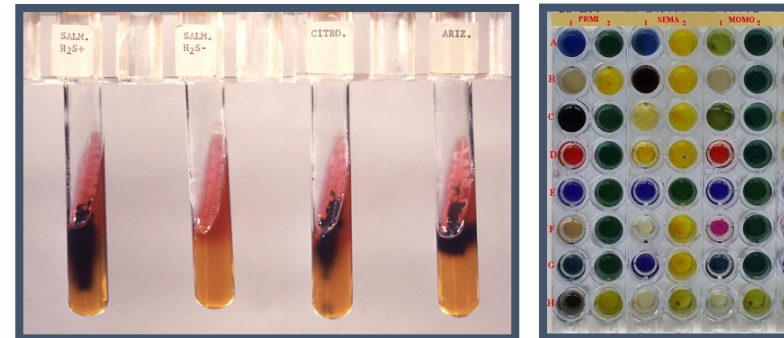
Kultivace

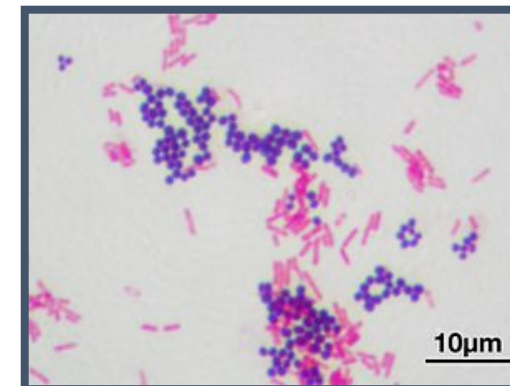
Izolace čistých kultur

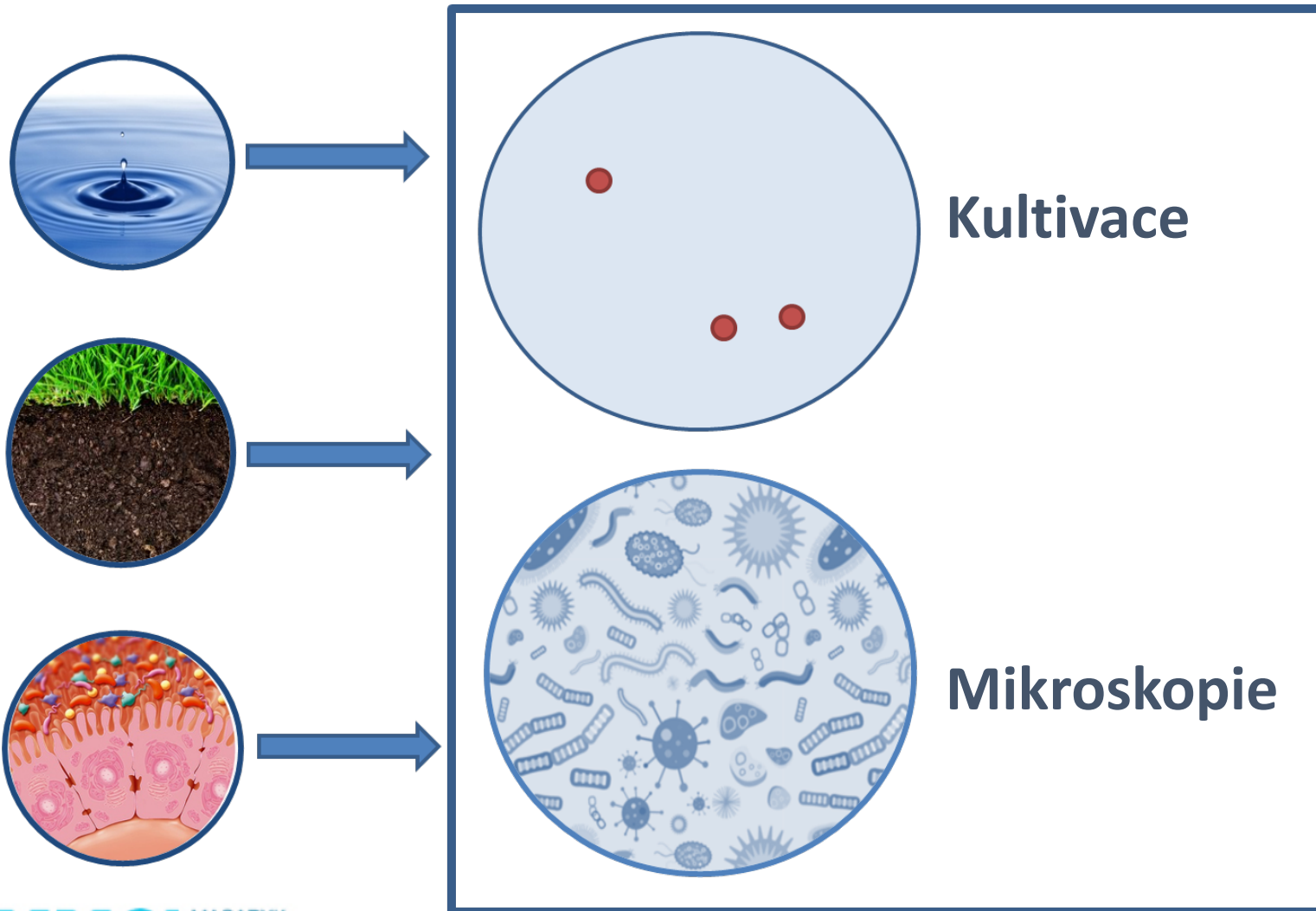
Biochemické testy

Mikroskopie

Problémy klasických technik

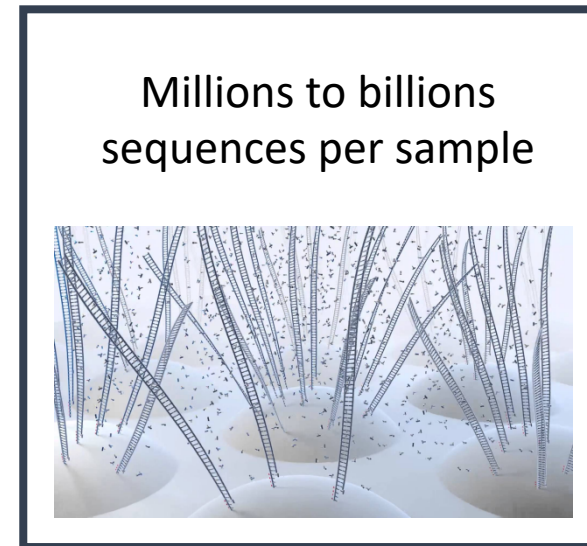
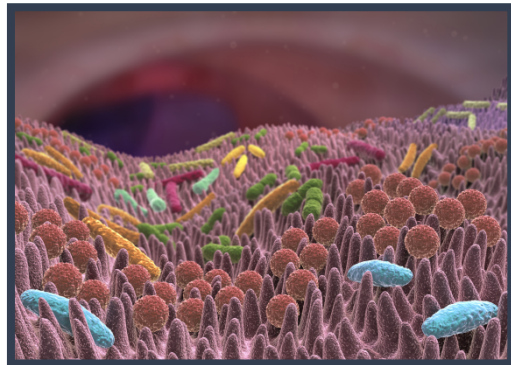

Zdaleka ne všechny bakterie lze jednoduše kultivovat!

Odlišné bakterie vypadají stejně!

Jak studujeme bakterie, které nelze kultivovat?

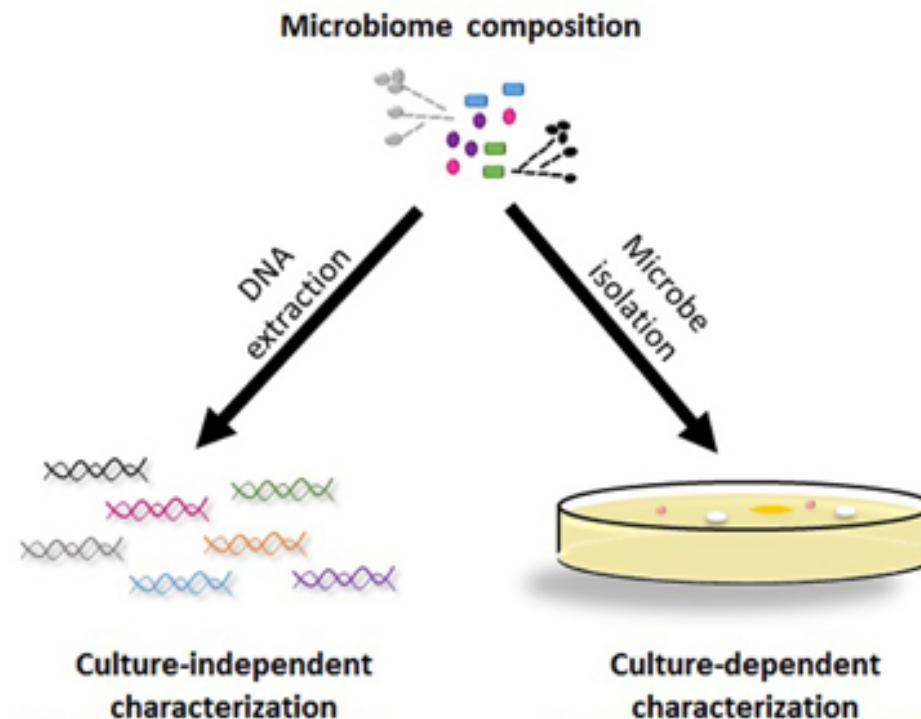
Pomocí sekvenace DNA (>99,9% bakterií je nekultivovaných - neznámých)

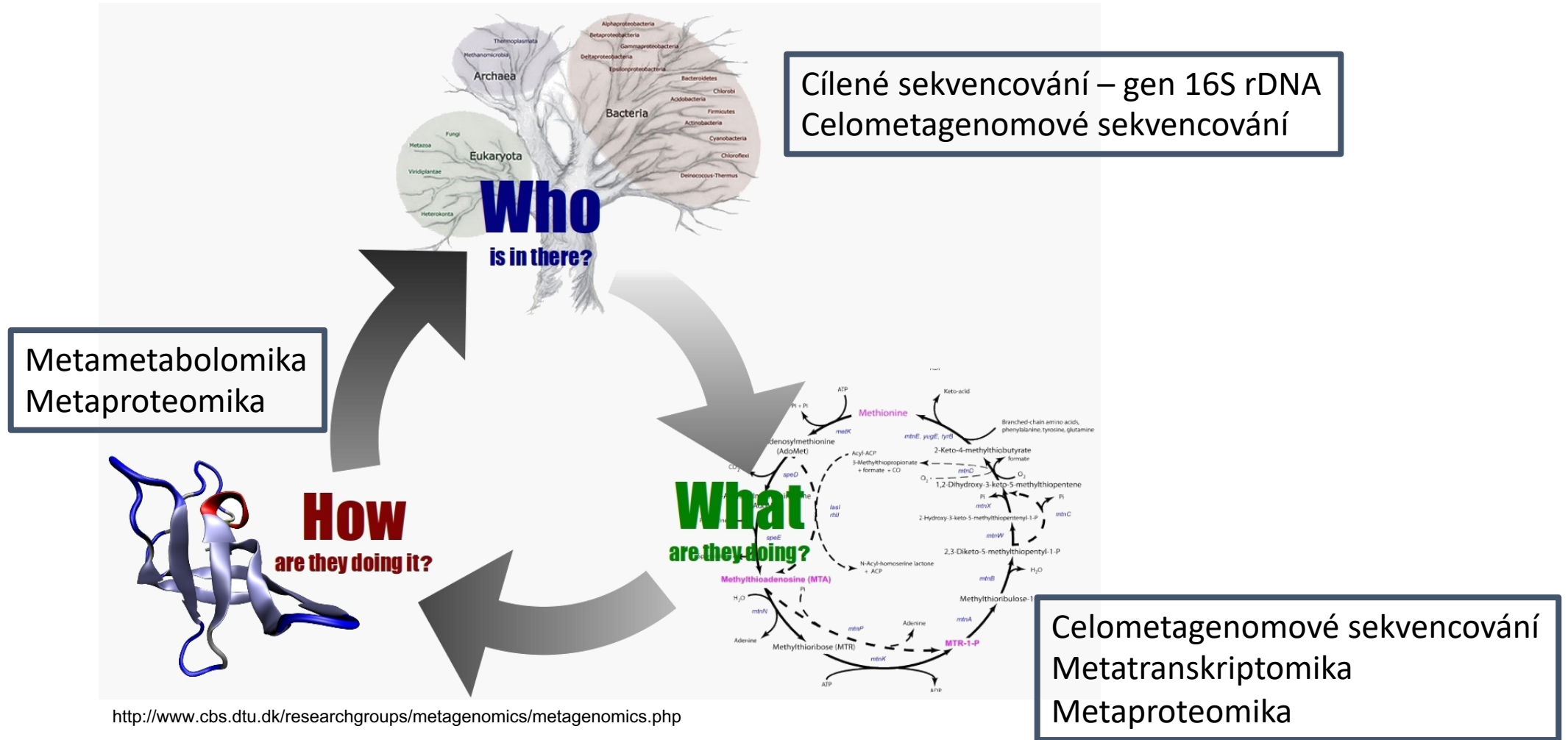
80-tá léta – 12 bakteriálních kmenů, každý reprezentován kultivovanými zástupci
Dnes: více než 100 bakteriálních kmenů 2/3 nemají žádné kultivované zástupce

Metagenomika

- Analýza genomu mikrobů nezávislá na kultivaci
- Metagenom = veškerý genetický materiál ve vzorku, skládá se z genomů mnoha organismů

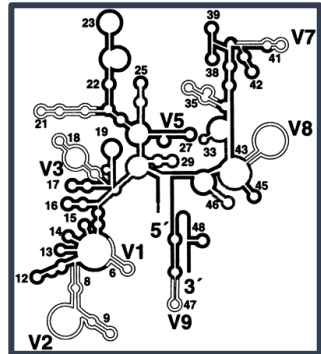
Metody studia mikrobiomu

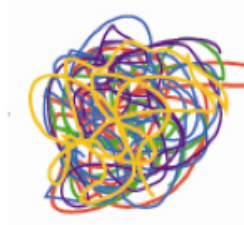
Cílené sekvencování 16S rRNA genu

Kdo je tam?

Sample
(e.g. water,
soil, sediment,
faeces, biopsy, ...)

DNA
extraction

DNA

PCR

PCR-amplified
rRNA genes

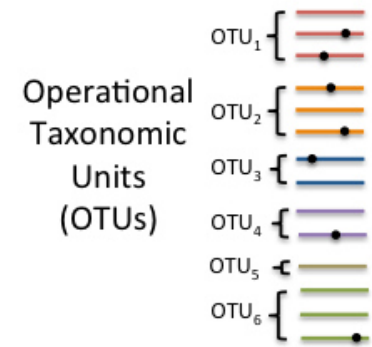
DNA
sequencing

```
>seq1
AATGTAGTA...
>seq2
AACGTAGGT...
>seq3
...
```

rRNA gene
sequences

laboratoř

cluster
sequences ↓ (e.g. >99%
Identity)

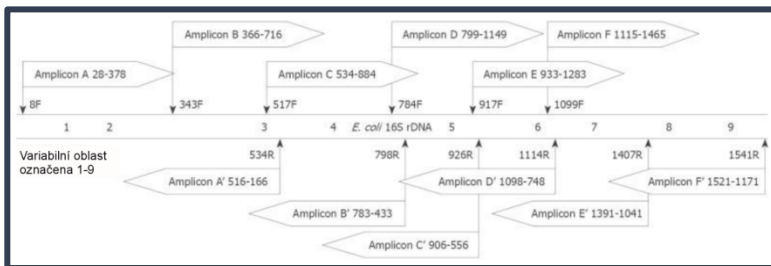

OTU	Species	Sample1	Sample2	Sample3
1	<i>E.coli</i>	17	0	335
2	<i>S.aurus</i>	231	11800	45
3	unknown	30	0	0
...	...	...	...	...

Counts of OTUs
per sample

BLAST-search
rRNA sequence
database
←
with millions
of taxonomically
classified
rRNA sequences
(e.g. RDP, Silva)

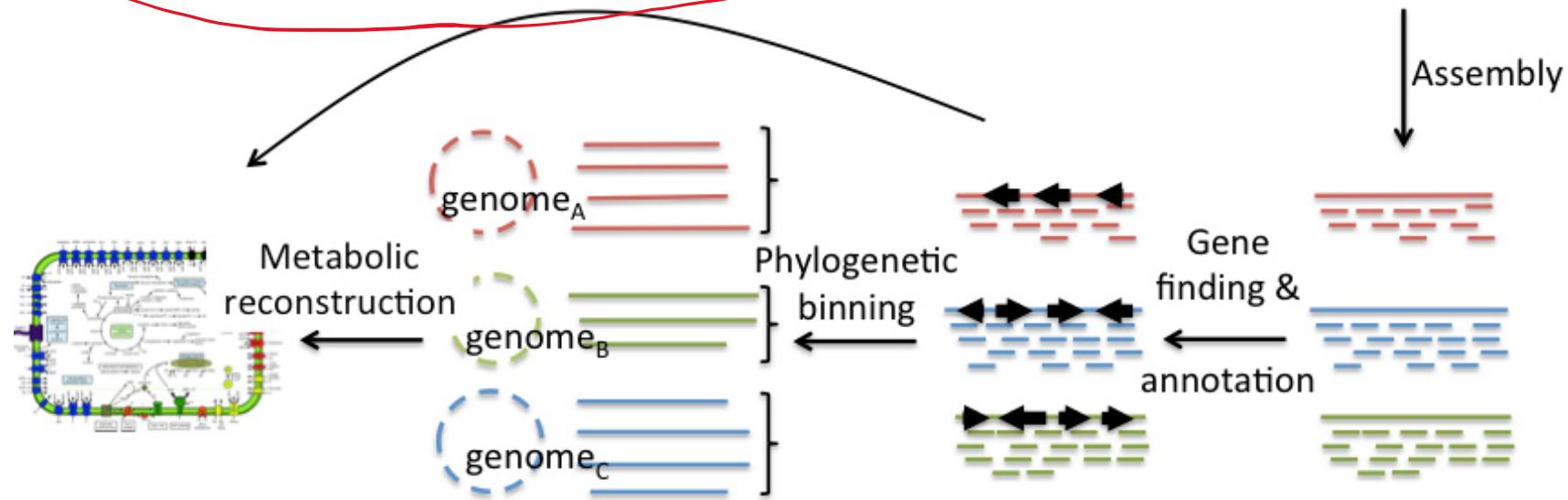
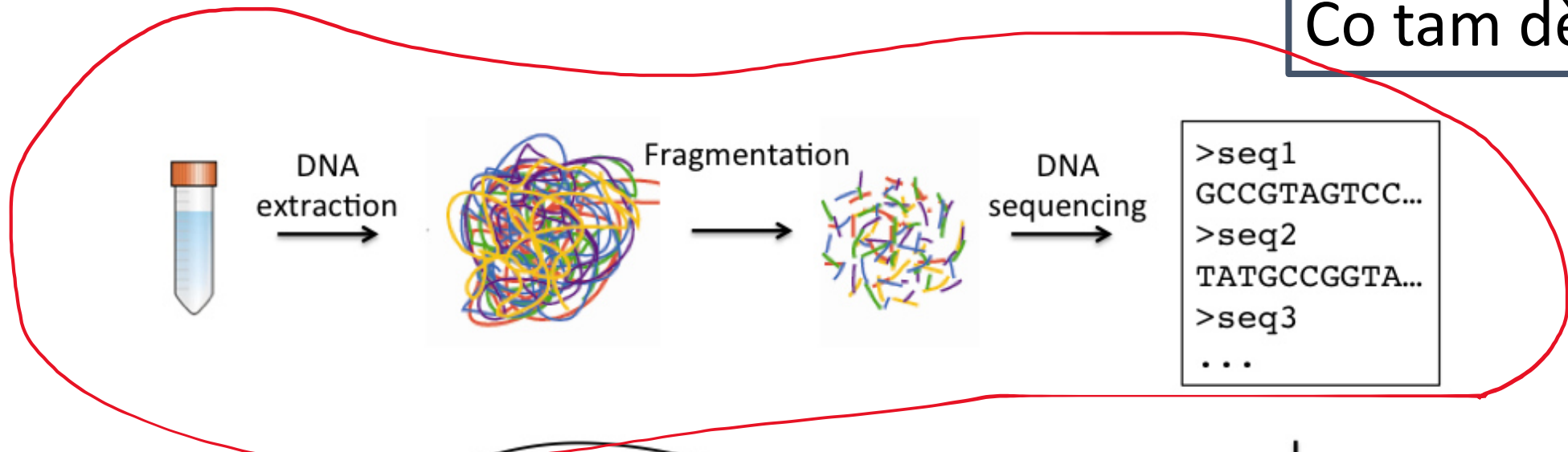
bioinformatika

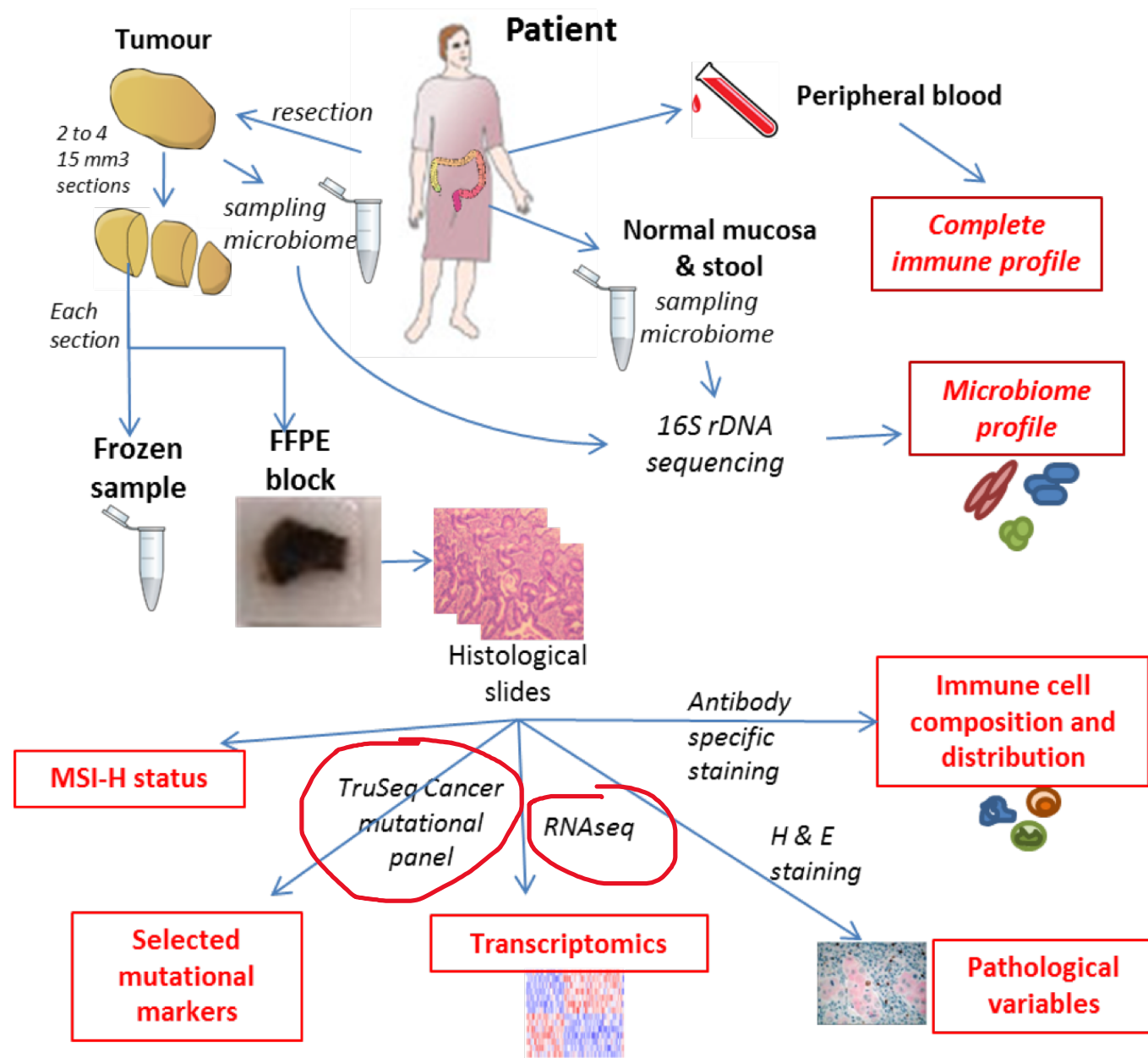

Celometagenomové sekvenování

Kdo je tam?
Co tam dělá?

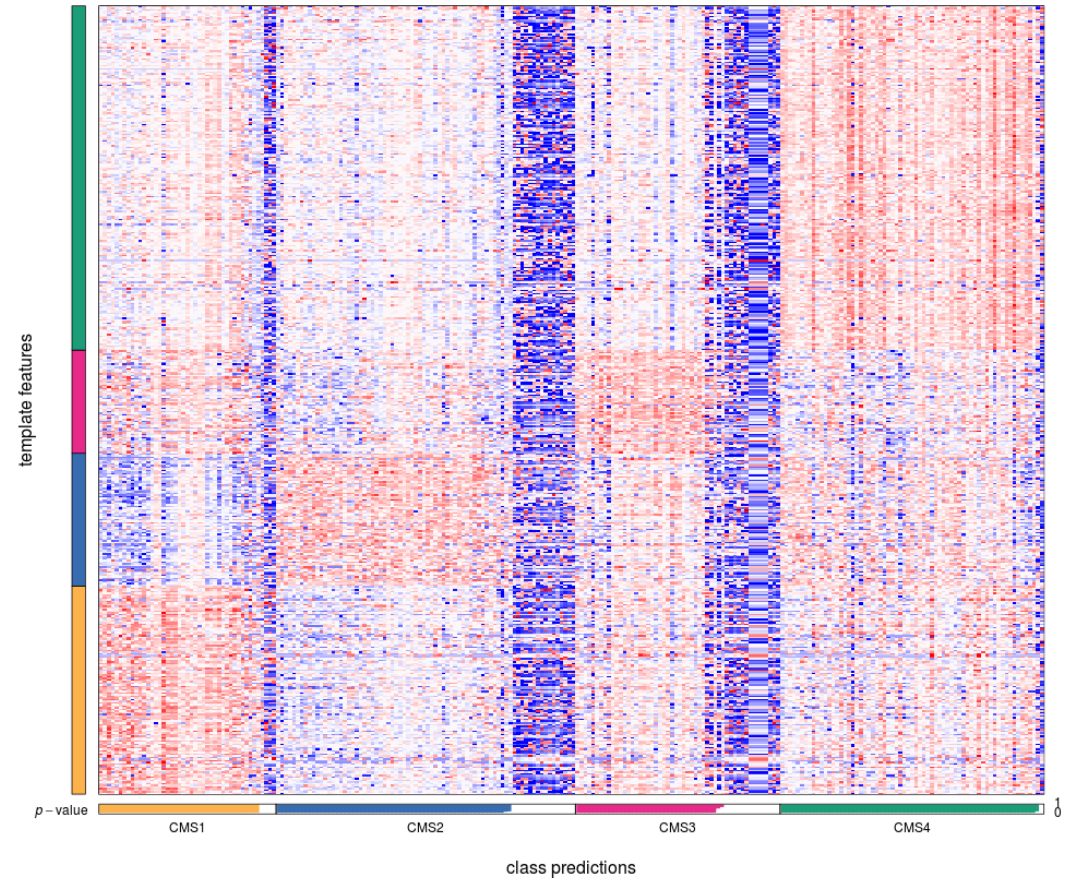
laboratoř

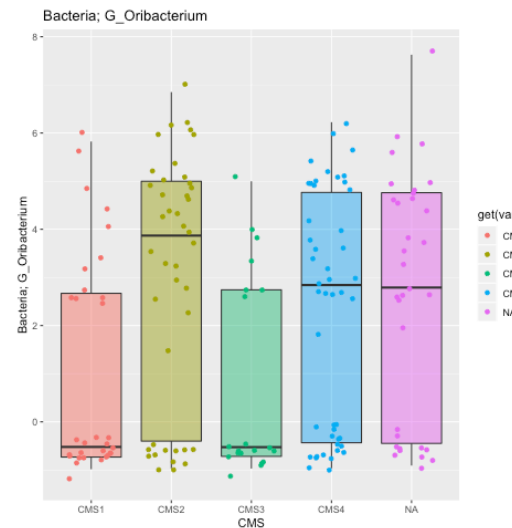
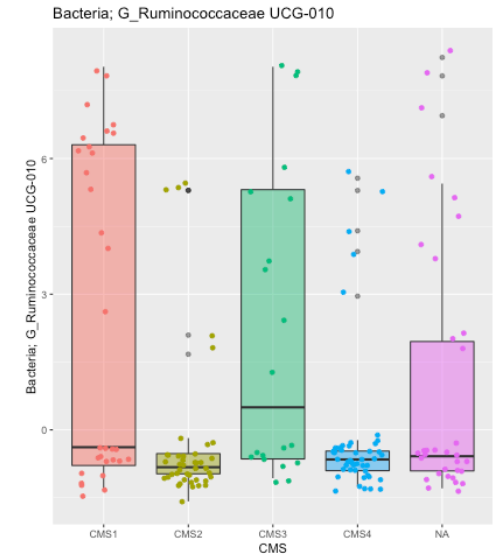
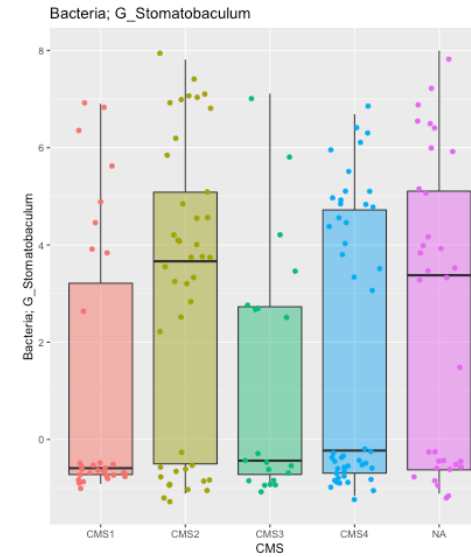
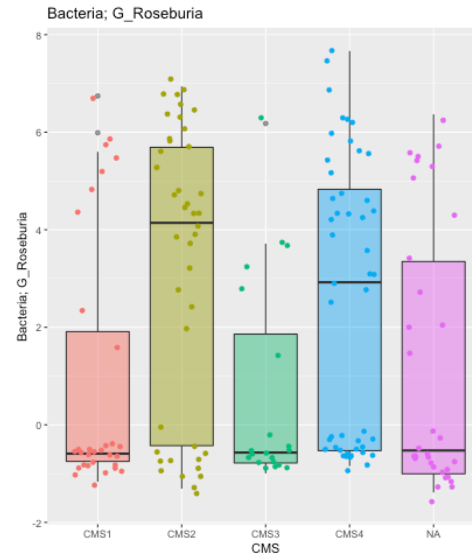
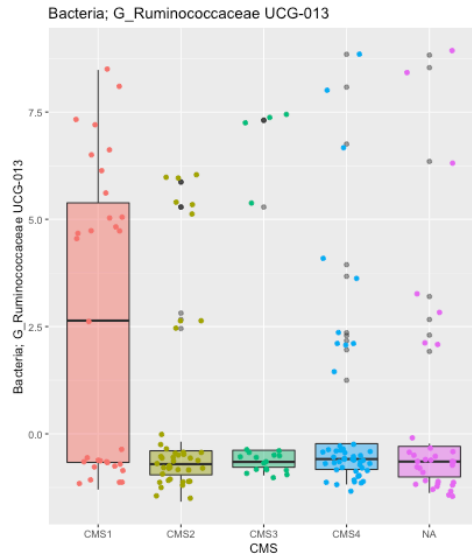

Genová exprese a mutace nádorů

- Analýza mutací a genové exprese nádorů s pomocí sekvencování nové generace
- Zařazení nádorů do molekulárních podtypů

Jsou rozdíly mezi bakteriemi a molekulárním profilem?

KTO SA NA TOM PODIEĽAL

MMCI-RECAMO: Roman Šefr (head of surgery), Rudolf Nenutil (expert pathologist), Lenka Dubská (immunologist), Beatrix Bencsiková (clinician), Roman Hrstka (molecular biologist), Veronika Brychtová (molecular biologist)

The Bioinformatics in Exposomics Group:

Barbora Zwinsová, Stanislav Smatana, Vlad Popovici (image analysis), Jakub Jamárik, Hana Vespalcová

The Microbiome Group:

Petra Vídeňská (head), Kristýna Šmerková, Lenka Mícenková, Martina Hrivňáková, Petra Šplíchalová

The project is funded by Ministry of Health of Czech Republic (AZV 16-31966A)